Жеке тұлға теориялары

Орындаған: Күзембаев Данияр

Тұлға — жеке адамның өзіндік адамгершілікТұлға — жеке адамның өзіндік адамгершілік, әлеуметтік, психологиялық қырларын ашып, адамды саналы іс-әрекет иесі және қоғам мүшесі ретінде жан-жақты сипаттайтын ұғым. Адамның әлеуметтік қасиеттерінің жиынтығы, қоғамның даму жемісі және белсенді қызмет ету мен қарым-қатынас орнату арқылы жеке адамды әлеуметтік қатынастар жүйесіне енгізудің жемісі.

Философиялық

Тұрғыда адамды “адам” ретінде тануға, яғни оның рухани-адамгершілік, ділдік, мәдени қырларына баса назар аударумен пайымдалады

Әлеуметтіктік

Социологияда тұлға қоғам мүшесі ретінде қарастырылып, оның әлеуметтік қырлары, саналы қоғамдық әрекеті жан-жақты зерттеледі.

Психолоялық

Тұлға өзінің өмір жолын белгілей алатын, қайталанбас даралық ерекшелігін сезінетін субъект. Тұлға адам ұғымынан гөрі нақты мағынаға ие.

Психологиялық түсінік бойынша

Тұлға психологияда өзінің өмір жолын белгілей алатын, қайталанбас даралық ерекшелігін сезінетін субъект. Тұлға адам ұғымынан гөрі накты мағынаға ие. Өйткені адам тұлғалық сипатты иелену үшін өз “менің” өзге “меннен” ажыратып, есейіп, өз бетінше дербес әрекет ету мүмкіндігін ашуы керек. Яғни, белгілі бір мәнді іспен айналысатын, азды-көпті білімі, өмірлік тәжірибесі, дүниетанымы мен сенімі бар адамды тұлға деп атайды..

Тұлғааралық қатынас

Тұлғааралық қатынас — <u>этнопсихологияда</u>Тұлғааралық қатынас — этнопсихологияда әрбір тайпаның, халықтың ұлттық дәстүрлерге байланысты әдет-ғұрыптары, салт-дәстүрлері және т.б. Тұлғааралық қатынас әрбір халық пен ұлттың <u>этностық</u> қарым-қатынас ерекшеліктерімен өзгешеленеді.

Мысалы, қарым-қатынастың абысын-ажын арасындағы сақина-жүзік, білезік алмасу; ер-азаматтар арасында ер-тоқым алмасу; сауға тарту, сәлемдеме жолдау және т.б. түрлері болған. Сол сияқты, ізет, құрмет, сыйластық сезімдері де адамдар арасындағы қатынастың бір түрі болып саналады.

Абрахам Харольд Маслоу

Абрахам Харольд Маслоу (ағылш. *Abraham Maslow*, 1 , 1 сәуір, 1 сәуір 1908, 1 сәуір 1908, Нью-Йорк, 1 сәуір 1908, Нью-Йорк — 8 маусым, 1 сәуір 1908, Нью-Йорк — 8 маусым 1970, 1 сәуір 1908, Нью-Йорк — 8 маусым 1970, Менло-Парк, Калифорния) — американ кәсіби және ғылыми психологиялық қоғамдардың мүшесі «Гуманистік психология», «Трансперсоналды

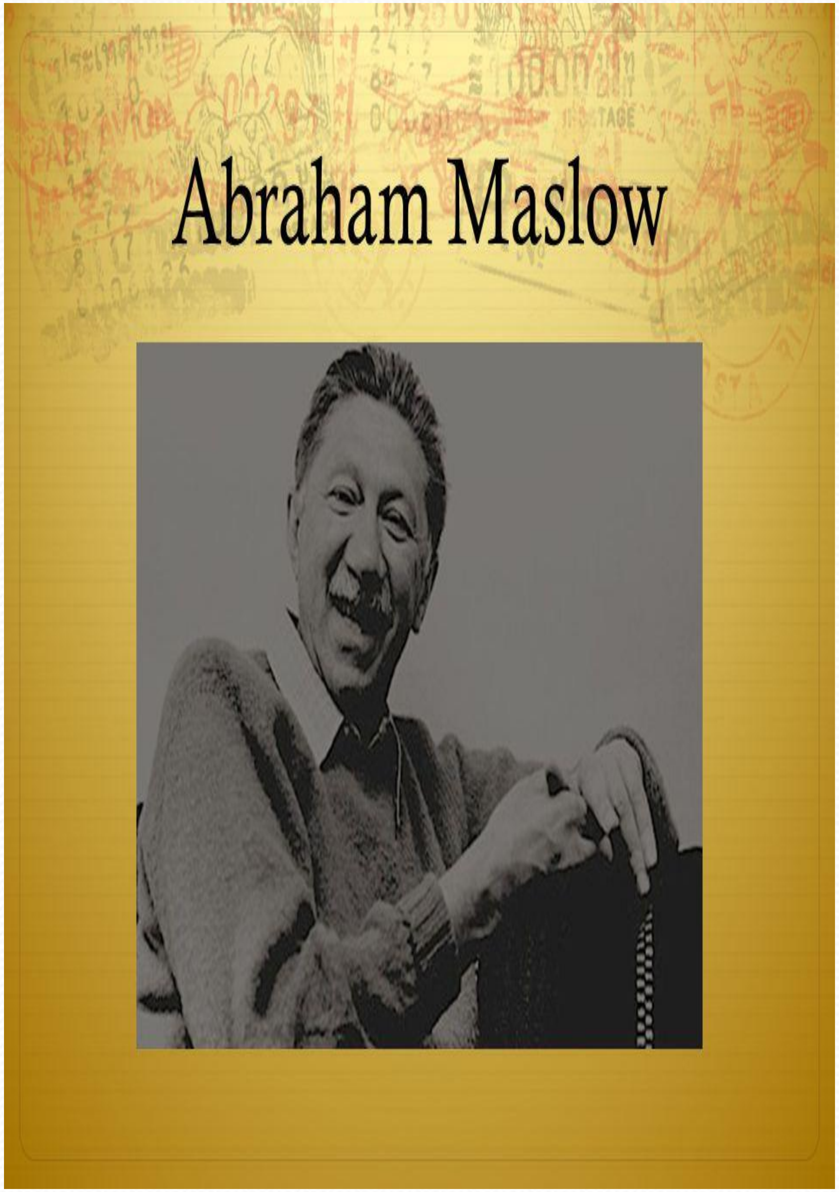

Маслоу еңбектері

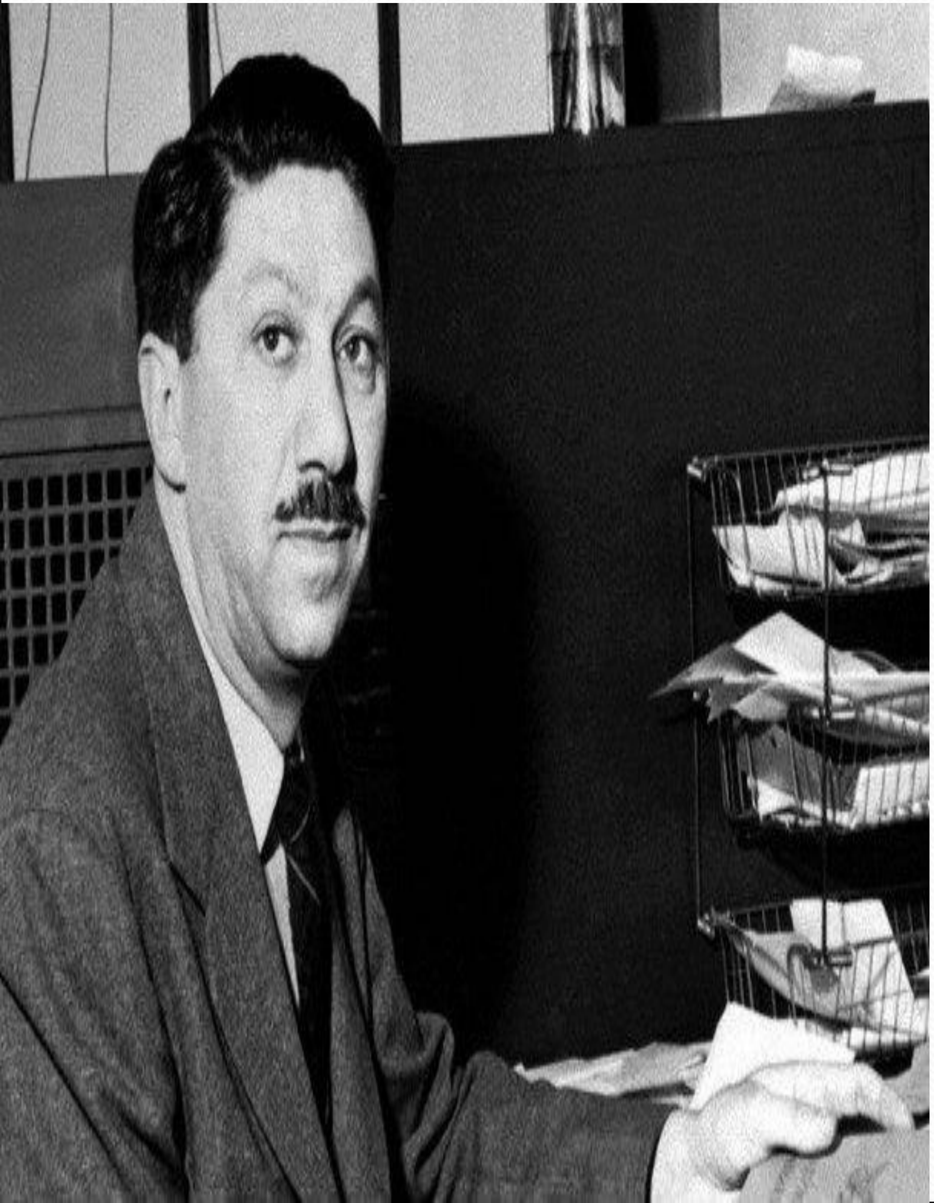

Маслоу еңбектерінің дені өмірінің соңғы 10 жылында жарық көрген. Оның негізгі еңбектері: «Болмыс психологиясының бағытына қарай»Маслоу еңбектерінің дені өмірінің соңғы 10 жылында жарық көрген. Оның негізгі еңбектері: «Болмыс психологиясының бағытына қарай» (1968); «Дін, құндылық тағы басқа

Маслоудың теориялары

Қажеттіліктер пирамидасы — адамның қажеттіліктерін сипаттайтын иерархиялық моделдің жалпы атауы, ол американлық психолог Абрахам Харольд Маслоу["Адамның мотивациясының теориясы" мақаласында алғашқы рет қажеттілік иерархиясын бейнелеген.

Одан толығырақ санатталған иерархия да бар. Жүйеде жеті деңгейлі (приоритеттер) қажеттілік бар:

1)Физиологиялық (ең төменгі)

2)Қауіпсіздік

3)Махаббат/бір нәрсеге тиеселілік

4)Құрмет

5)Білім алу

6)Эстетикалық

7)Өзінің маңызын түсіну

МАСЛОУДЫҢ ҚАЖЕТТІЛІК ИЕРАРХИЯСЫ ТЕОРИЯСЫНЫҢ АЛҒЫ ШАРТТАРЫ.

- Адамдар әрдайым қандай да бір қажеттілікті қалайды
- Қажеттіліктер адамда өзіне деген сенімсіздіктер тудырады.
- Қажеттілік топтары бір біріне иерархиялық бағытта орналасады.
- Неғұрлым адам пирамида шыңына көтерілсе соғырлым оның қажеттіліктері төмендейді.

МАСЛОУДЫҢ ҚАЖЕТТІЛІКТЕР ИЕРЕРХИЯСЫНА КІРЕДІ:

Физикалық қажеттіліктер

1.Тірі қалу қажеттілігі.

2.Қауіпсіздік

3.Уақытқа қажеттілік

4.Психологиялық қажеттіліктер

Маслоудың өзі иерархилық қатарға коймай 5 деңгейлік қажеттілік атап көрсетеді :

1
- Физиологиялық: аштық, шөл, жыныстық қатынасқа талпыныс және т.б.

2
- Қауіпсіздік: өмір сүруге қауіпсіздік, комфорт, өмір сүру жағдайларының тұрақтылығы.

3
- Әлеуметтік: әлеуметтік байланыс, тілдесу, жақындық, басқаға және өзіне көңіл бөлу, бірге жұмыс істеу.

4
- Абыройлық: өзіне құрмет, сырт адамдардан құрметке ие болу, басқалар мойындап абыройлы болу, табысқа жету мен жоғары баға алу, қызметте өсу.

5
- Рухани: тану, өзін орнын табу, өзіндік сипаттау, өзін өзі тану.

Мотивация теориясы

- Американдық психологтың (Маслоудың) мотивация теориясы бойынша, адамдардың қажеттілігі әр алуан. Бұл теорияда төменгі сатыда материалдық, ал жоғарғы сатыда рухани қажеттер орналасқан. Бірінші кезеңде адам ең маңызды қажеттерді қанағаттандыруға тырысады.

- Егер ол толық қанағаттанған болса, адам келесі кезектегі қажеттерді қанағаттандыруға ұмтылады. Осы қажеттер пирамидасын басшылыққа ала отырып қажеттердің қайсысына тұтынушы ақша төлеуге дайын екенін білуге болады.

Тұлғаның дамуы оның мүмкіндіктерінің үздіксіз кеңейіп баруымен, қажетсіну деңгейлерінің жоғарылай ауысып отыруымен байланысты. Әр адамның даму деңгейі ол ұстанған қарым-қатынас сипатына тәуелді. Күнделікті тұрмыстық күйбең, пайдакүнемдіктен аса алмаған адамды төменгі даму деңгейіндегі тұлға деп білеміз

А.Маслоу теориясы- адамдардың жұмысқа және оқуға ынталандыру негізін түсінуге зор үлес қосты. Оның бұл теориясынан оқушының оқуға мотивациясында олардың отбасындағы әлеуметтік жағдайлары, қарым-қатынастары, сонымен бірге өз сыныбындағы жағымды психологиялық хал-ахуалдың тигізетін әсерінің маңызы маңызды роль атқаратынын байқаймыз.

Маслоудың мативатция туралы пікірі

Абрахам Маслоудың ойынша төменгі деңгейдегі қажеттілік қанағаттандырылған жағдайда ғана, едәуір жоғарғы деңгейдегі қажеттілік пайда болады да, адамдардың назарында осы жоғары деңгейдегі қажеттілікті қанағаттандыру ой-ниеті туындайды. Әрбір нақты уақыт кезеңіне орай адамдар өзіне аса маңызды немесе күшті қажеттілікті қанағаттандыруға ұмтылады.

Назар аударғандарыңызға рахмет!!!